

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

ARVAMUSED

EUROOPA KESKPANK

EUROOPA KESKPANGA ARVAMUS,

6. jaanuar 2009,

seoses ettepanekuga Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, mis käsitleb välismakseid ühenduses

(CON/2009/1)

(2009/C 21/01)

Sissejuhatus ja õiguslik alus

31. oktoobril 2008. aastal sai Euroopa Keskpank (EKP) Euroopa Liidu Nõukogult taotluse avaldada arvamust seoses ettepanekuga Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, mis käsitleb välismakseid ühenduses ⁽¹⁾ ning mis asendab ja millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 2560/2001 ⁽²⁾ (edaspidi „ettepandud määrus“).

EKP arvamuse andmise pädevus põhineb Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 105 lõikel 4 ning Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja artiklil 3.1, artikli 4 punktil a ja artiklil 5, kuna ettepandud määrus sisaldab maksesüsteemide tõrgeteta toimimist ja maksebilansi statistika kogumist puudutavaid sätteid. Euroopa Keskpanga nõukogu on käesoleva arvamuse vastu võtnud kooskõlas Euroopa Keskpanga kodukorra artikli 17.5 esimese lausega.

Üldised märkused

EKP märgib, et ettepandud määruse reguleerimisala hõlmab mitte ainult elektroonilisi välismakseid ja krediidikorraldusega tehtud välismakseid vaid ka piiriüleseid otsekorraldusi. See on kooskõlas püüdega luua makseteenuste siseturg ja eriti ühtse euromaksete piirkonna (Single Euro Payment Area, SEPA) käivitamisega ning EKP toetab seda igati. Siiski tekivad seoses ettepandud määrusega mõned allpool täpsemalt piiritletud küsimused, mida tuleb hoolega kaaluda.

Konkreetsed märkused**1. Maksebilansi aruandluse sätted**

- 1.1. EKP peab seoses maksebilansi aruandluse sätetega ettepandud määruses oluliseks, et leitaks lahendus, mis ei seaks ohtu kasutajate põhivajadusi saada euroala ja riikide maksebilansi statistikat, ega SEPA õigeaegset käivitamist.

⁽¹⁾ KOM(2008) 640 (lõplik).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2001. aasta määrus (EÜ) nr 2560/2001 eurodes tehtavate välismaksete kohta (EÜT L 344, 28.12.2001, lk 13).

- 1.2. SEPA loomine tähendab, et maksebilansi aruandlussüsteeme, mis põhinevad peamiselt andmetel maksete kohta, ei saa ELi raames tehtavate euromaksete osas sellistena säilitada. Nende süsteemide reform võib tähendada mitte ainult märkimisväärselt väiksemat aruandluskoostust pankadele ⁽¹⁾, vaid ka mittepankade aruandluskoormuse suurenemist, mida tuleks võimalikult suures ulatuses vältida (nt kasutades kohaseid küsitlus- ja valikuuringumeetodeid). Samal ajal tuleb tagada, et maksebilansi statistikat oleks võimalik endiselt koostada suure usaldusväärsuse ja sagedusega ning tähtaegselt, mis on vajalik EKP-le rahapoliitika teostamiseks.
- 1.3. EKP toetab artikli 5 lõikes 1 sisalduvat ettepanekut suurendada maksebilansi aruandluse vabastuskünnist 50 000 EUR ning märgib, et see kehtib juba praegu enamikus liikmesriikides, kes on maksesüsteemidest andmete kogumise asemel juba kas täielikult üle läinud või hakanud üle minema alternatiivsetele allikatele (haldusandmed või küsitlused/otsene aruandlus) või võtnud kasutusele makseid käsitlevate andmete täiendavad allikad.
- 1.4. Suurtel äriühingutel on võtmeroll maksebilansi statistika koostamises. Samas koondavad nad oma maksed tihti eriotstarbelistesse üksustesse nii, et nende maksed on järjest rohkem eraldatud vastavatest majandustehingutest. Seetõttu peavad need suured äriühingud olema uuringupõhise meetodi korral täielikult hõlmatud. Väiksemate üksuste puhul võib kasutada valimit.
- 1.5. Selleks et võrrelda ja fokuseerida maksebilansi aruandlusega seotud uuringuid, teeb EKP ettepaneku vajadusel ja võimalusel kasutada uuritavate üksuste määramiseks või välismaksete alase teabe kogumiseks tõhusamalt ära teisi haldus- ja statistiliste andmete allikaid, nagu käibemaksuandmete failid, INTRASTAT, äriregistrid ja struktuuriline ettevõtlusstatistika. Juba praegu võivad maksebilansi koostajad vahetada omavahel selliste andmete kasutamise häid tavaid. Ilma et see mõjutaks vastajate koostust, peaksid nende allikatega seotud õigusaktid võimaldama välismaksete paremat tuvastamist, eelkõige teenuste valdkonnas.
- 1.6. EKP toetab selgitava artikli 5 lõike 3 sissetoomist, mille kohaselt ei tohiks kehtestada vabastuskünniseid statistikanõuete suhtes, mis ei mõjuta makseteenuse pakkuja poolset SEPA andmete otsetöötlemist ning mille makseteenuse pakkuja saab täielikult automatiseerida.
- 1.7. EKP peab andmeid maksete kohta potentsiaalselt kasulikuks vahendiks, eelkõige selleks, et määratleda uuritav aruandeid esitav üldkogum, st et luua ja pidada registrit rahvusvaheliselt aktiivsete ettevõtete kohta ⁽²⁾. See puudutab teavet, mis on pankadele lihtsalt kättesaadav ning mida on võimalik mõistliku sagedusega täielikult automatiseeritult maksebilansi koostajatele edastada kasutades seejuures ühelt poolt SEPA sõnumi kohustuslikke välju (sh maksja ja makse saaja rahvusvahelised pangakontonumbrid (IBANid)) ja teiselt poolt kõiki muid viiteandmeid, mida pangad peavad kasutama ja/või säilitama (nt rahapesuga ja terrorismi rahastamisega võitlemise eesmärgil), nagu näiteks kontoomanike aadressid. Need andmed võivad omakorda olla ühendatud riikide ettevõtlusstatistika andmebaasiga. Sellise meetodi kasutamine võiks olla iga riigi maksebilansi koostaja pädevuses. Kuna selline teave vastab artikli 5 lõikes 3 loetletud tingimustele, ei tohiks selle suhtes kehtida aruandluse vabastuskünnised.
- 1.8. SEPA raames võib mittefinantsüksustel tulevikus soovi korral olla pangakonto pangas, mis on teise ELi riigi resident. Sellisel juhul ei pruugi ettepanek määruse artikli 5 lõikes 3 praegusel kujul määratletud teave, mis lähtub eeldusest, et pangad ja nende kontoomanikud asuvad üldiselt samas riigis, enam

⁽¹⁾ Vastavalt ettepanek määruse artikli 1 lõikele 3 nõutakse pankadelt endiselt aruandlust nende enda piiriüleste finants- ja mittefinantsstehingute kohta.

⁽²⁾ See kehtib eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKEde) kohta, kes saavad ja/või teevad makseid teises riigis asuvatele mitteresidentide pangakontodele (st teise riigi tunnuskoodi sisaldavatele pangakontodele). See võib olla märgiks selle kohta, et need VKEd tegelevad tõenäoliselt välismaksetega. SEPA sõnumis sisalduva IBANi (riigi) tunnuskoodi võib kasutada nende VKEde tuvastamiseks.

võimaldada aruandeid esitava üldkogumi rahuldavat hindamist. Sellises kontekstis ning komisjoni abistamiseks on EKP valmis täpsemalt hindama, millise ulatuse see nähtus on omandanud. Kui see on muutunud oluliseks, tuleks uuesti kaaluda pankade poolt SEPA sõnumis maksja asukohariigi märkimist⁽¹⁾. See võimaldaks makse saaja pangal kõikidel juhtudel välismaksed automaatselt ja üheselt tuvastada. Seda menetlust tuleks kohaldada ilma künniseta.

- 1.9. Selleks et veelgi leevendada nii finants- kui ka mittefinantsüksuste aruandluskoormust, toetab EKP kõiki algatusi, mis hõlbustavad maksebilansi koostajate vahelist ainult statistilistel eesmärkidel toimuvat teabevahetust. Selleks võib olla vaja kõrvaldada ELi statistikaasutuste teabevahetuse õiguslikke piiranguid, säilitades nõutava konfidentsiaalsuse garantiid. Komisjoni abistamiseks on EKP valmis kaaluma, kuidas selles valdkonnas oleks võimalik edasi liikuda.
- 1.10. Seoses ettepanud määruse artikli 5 lõikes 2 sisalduva ettepanekuga vabastada hiljemalt 1. jaanuarist 2012 makseteenuste pakkujad riigisisestel arveldustel põhinevast maksebilansi aruandluse kohustusest, rõhutab EKP ajutise lahenduse vajadust nende liikmesriikide jaoks, kes endiselt kasutavad arveldusel põhinevat aruandlust, kuni on loodud täielikult ühtlustatud üleeuroopaline lahendus. Eurosüsteemis on sellist ajutist lahendust arutatud ning selle tulemuseks on EKP järgmine ettepanek:

— Kõnealusel üleminekuperioodil tuleks ühte SEPA maksesõnumi välja kasutada aruandluseks täielikult ühtlustatud kujul (sealhulgas üks koodide nimekirja ja üks meetodika selle koodide nimekirja kasutamiseks). Liikmesriikides asuvatelt klientidelt, kes seda meetodit kasutavad, nõutaks teavet ühe, juba olemasoleva konkreetse valikulise valge välja täitmiseks (andmeväli „Kohustuslik aruandlus“). Kõikides asjaomastes liikmesriikides peaksid pangad kasutama ühist kasutusreeglistikku, luues ühe täiendava valikulise teenuse ühenduse. See kasutusreeglistik kehtiks ainult nende liikmesriikide vahel, kes otsustavad seda meetodit kasutada. EPC peaks olema informeeritud ja temalt peaks küsima abi täiendava valikulise teenuse rakendamise koordineerimiseks.

— Pangad ja kliendid, kes on residendid liikmesriikides, kes seda meetodit ei kasuta, ei ole kohustatud kõnealust kasutusreeglistikku kasutama ega maksebilansi tunnuskoodide kasutusele võtma, edastama või lugema. Infrastruktuurid, kes pakuvad makseteenuseid kogu Euroopas, peavad kõnealuse kasutusreeglistiku kasutusele võtma ainult juhul, kui nad osutavad teenuseid pankadele ja klientidele, kes on residendid liikmesriikides, kes seda meetodit kasutavad.

— Kogu see protsess eeldab, et kasutatakse üht ühtlustatud tunnuskoodide nimekirja aluseks olevate tehingute majandusliku laadi kohta ning ühte meetodikat selle tunnuskoodide nimekirja kohaldamiseks. EKP avaldab tunnuskoodide nimekirja. Kui kodeeritud teave on SEPA sõnumisse sisestatud, toimub selle töötlemine pankades täielikult automatiseeritult häirimata makse otsetöötlemist.

Lisaks soovib EKP lähiaastatel tähelepanelikult jälgida ning arvesse võtta arenguid SEPAs ja statistika kogumise meetodites.

2. Läbivaatamisklausel — panga tunnuskoodi (BIC) kasutamine

- 2.1. Vastavalt ettepanud määruse artikli 12 lõikele 1 esitab komisjon hiljemalt 31. detsembriks 2012 Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Euroopa Keskpangale aruande IBAN-numbri ja BIC-koodi kasutamise kohta seoses maksete automatiseerimisega ning lisab aruandele asjakohased ettepanekud. Eeldades, et selle sätte eesmärgiks on hõlbustada ning muuta tõhusamaks maksete algatamist, toetab EKP jaeklientide puhul BICi kasutamise vajaduse võimalikku kaotamist, kui IBANi kasutamine ainsa tunnusega on tehniliselt võimalik, kuna see vähendaks koormust esitada kaks eraldi tunnust.

⁽¹⁾ Kui selline samm võetakse, tuleb Euroopa Maksenõukogult (European Payments Council, EPC) nõuda, et muudetakse kohustuslikuks maksja asukohariigi olemasolev väli, mis praegu on SEPA sõnumis valikuline (ja võib-olla kokku leppida selle kehtestamises õigusaktiga).

- 2.2. IBAN võeti ühesuuruste tasude kehtestamiseks kohustusliku nõudena kasutusele vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 2560/2001 ning on EKP hinnangul ennast tõestanud SEPA kontekstis maksete standardiseerimise nurgakivina, kuna tõhustab automaatset töötlemist ja hõlbustab kontonumbrite kontrolli. Seetõttu soovib EKP tungivalt säilitada IBANi kohustuslik kasutamine. Lisaks märgib EKP, et IBANi kasutamise korraga võrreldava sarnase standardformaadi kasutuselevõtmine väärtpaberikontode osas tõhustaks kollisiooninormide korda vahendatud väärtpaberite puhul.

3. *Välismaksete ja neile vastavate riigisiseste maksete tasud*

Ettepanud määruse artikli 3 lõikes 1 on sätestatud tasude võrdsuse põhimõte välismaksete ja neile vastavate sama väärtusega riigisiseste maksete puhul. Ettepanud määruses on vastava riigisisese makse määramise ainsaks kriteeriumiks viide selliste võrdväärsete maksete väärtusele. Selles suhtes näeb EKP ohtu, et eelnimetatud säte ei pruugi anda makseteenuste pakkujatele vastavate riigisiseste maksete määramiseks piisavaid tõlgendusjuhiseid. Seetõttu teeb EKP ettepaneku lisada lõik, milles sätestatakse põhilised hindamiskriteeriumid, et tagada selle sätte ühtne kohaldamine ühenduses, selle asemel et võimaldada makseteenuste pakkujatele sätte laia tõlgendamist.

4. *Kohaldamisala*

Määrust (EÜ) nr 2560/2001 kohaldatakse asutuste suhtes ja selle artikli 2 punktis e määratletakse asutus kui „ükskõik milline füüsiline või juriidiline isik, kes äritegevusena sooritab välismakseid”. Sellest tuleneb, et määrus (EÜ) nr 2560/2001 ei hõlma EKPd ega riikide keskpanku (RKPsid). Seda olukorda muudab ettepanud määruse artikli 2 lõige 5, mida kohaldatakse makseteenuste pakkujate suhtes, kes on muuhulgas määratletud kui „direktiivi 2007/64/EÜ artikli 1 lõikes 1 osutatud mis tahes kategooria” (¹) (edaspidi „makseteenuste direktiiv”). Makseteenuste direktiivi artikli 1 lõikes 1 on määratletud makseteenuse pakkujate kategooriad, sealhulgas EKP ja RKPd, kui nad ei tegutse rahandus- ja finantstena. Eelnimetatud sätetest tuleneb, et ettepanud määruse sätted kohalduksid EKP ja RKPde välismaksete suhtes, kui need asutused ei tegutse rahandus- ja finantstena ja kui sellised maksed ei toimu nende enda kulul. EKP tervitab selles osas ettepanud määruse laiendatud kohaldamisala, mis on kooskõlas SEPA põhimõtetega.

5. *Täiendavad õiguslikud märkused*

- 5.1. EKP toetab ettepanud määruse eesmärki vastata heale õigusloome standardile ja nõustub mõistete raamistiku lihtsustamisega. Samas esineb teatav kattuvus mõistete „välismaksed” ja „maksetehing” vahel, mis on ettepanud määruse artikli 2 lõikes 1 ning artikli 2 lõikes 7.
- 5.2. EKP on seisukohal, et kui mõiste on määratletud rohkem kui ühes ühenduse teiseses õigusaktis, peab see määratlus kõikides nendes õigusaktides olema õiguskindluse tagamiseks võimaluse korral identne, eelkõige juhul kui õigusaktid on lähedalt seotud. Samas ilmnevad mõningad erinevused makseteenuste direktiivi artikli 4 punktis 23 määratletud mõiste „makseviis” ja tema vaste vahel, mis on määratletud ettepanud määruse artikli 2 lõikes 2. Kui makseteenuste direktiivis viidatakse maksekäsundile, siis ettepanud määrus viitab maksetehingule. See ei ole soovitatav ja võib põhjustada segadust, eriti kuna nii maksekäsund kui ka maksetehing on mõlemad määratletud nii ettepanud määruses kui ka makseteenuste direktiivis. Seetõttu soovib EKP kõnealuste määratluste osas need kaks õigusakti ühtlustada.
- 5.3. Kuna ettepanud määrus ei sisalda ühtegi määruse (EÜ) nr 2560/2001 artiklile 4 vastavat sätet tasude läbipaistvuse kohta, soovib EKP kaaluda, kas ettepanud määruses ei tuleks viidata makseteenuste direktiivi vastavatele sätetele, mis puudutavad makseteenuste läbipaistvuse tingimusi ja nõudeid makseteenustega seotud teabe kohta.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta direktiiv 2007/64/EÜ, makseteenuste kohta siseturul ning direktiivide 97/7/EÜ, 2002/65/EÜ, 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ muutmise ning direktiivi 97/5/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 319, 5.12.2007, lk 1).

6. *Muudatusettepanekud*

Muudatusettepanekud, mille puhul eespool seoses ettepanud määruse artikli 2 lõikega 1 ja artikliga 3 esitatud nõuanded eeldavad ettepanud määruse muutmist, on toodud lisas.

Frankfurt Maini ääres, 6. jaanuar 2009

EKP president
Jean-Claude TRICHET

LISA

Muudatusettepanekud

Komisjoni ettepaneku redaktsioon	EKP muudatusettepanekud
Muudatus 1 Ettepanud määruse artikli 2 lõige 1	
<p style="text-align: center;"><i>Artikli 2 lõige 1</i></p> <p>„välismaksed” — elektroonilised maksetehingud, mis on algatatud maksja või saaja poolt või saaja kaudu ning sooritatakse makseteenuse pakkuja või selle filiaali vahendusel ühes liikmesriigis, tehes rahasumma saajale tema makseteenuse pakkuja või selle filiaali vahendusel kättesaadavaks teises liikmesriigis;</p>	<p style="text-align: center;"><i>Artikli 2 lõige 1</i></p> <p>„välismaksed” — elektroonilised maksetehingud, mis on algatatud maksja või saaja poolt või saaja kaudu ning sooritatakse makseteenuse pakkuja või selle filiaali vahendusel ühes liikmesriigis, tehes rahasumma saajale tema makseteenuse pakkuja või selle filiaali vahendusel kättesaadavaks teises liikmesriigis</p>
<i>Selgitus</i> — vaata arvamuse punkti 5.1	
Muudatus 2 Ettepanud määrusele artikli 3 lõike 3 lisamine	
<p style="text-align: center;"><i>Artikli 3 lõige 3</i></p> <p>Hetkel tekst puudub</p>	<p style="text-align: center;"><i>Artikli 3 lõige 3</i></p> <p>Välismaksete ja vastavate riigisiseste maksete võrdväärsust hinnatakse muuhulgas järgmiste kriteeriumite alusel: makse algatamise kanal, kiirus, automatiseerituse tase, kliendisuhe ja kliendile osutatava teenuse tase.</p>
<i>Selgitus</i> — vaata arvamuse punkti 3	